

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/104/2019
Identifikačné číslo spisu:	8112235197
Dátum vydania rozhodnutia:	19.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8112235197.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v spore žalobkyne Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., IČO: 00 151 700, so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, adresa na doručovanie: Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Regionálne riaditeľstvo Košice, Štúrova 7, Košice, proti žalovanému Y. F., nar. XX. W. XXXX, bývajúcemu v Y. XXX, o zaplatenie 11 685,95 eur s príslušenstvom, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14 C 188/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. februára 2018 sp. zn. 6 Co 28/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva voči žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 12. októbra 2016 č. k. 14 C 188/2013-138 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 4 116,60 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 3 895,31 eur od 23. októbra 2012 do zaplatenia, vo výške 8,75 % ročne zo sumy 221,29 eur od 16. novembra 2012 do zaplatenia, a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Zároveň vyslovil, že žalobkyňa nemá nárok na náhradu trov konania a žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa plnila z titulu zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla, ktoré pod vplyvom alkoholu viedol žalovaný, poškodeným náhradou v sume 12 389,83 eur. Žalovaný z titulu uplatnenej regresnej náhrady vyplatil žalobkyni iba sumu 40,- eur. V danej veci súd prvej inštancie považoval za nosnú, aplikáciu ustanovenia § 826 Občianskeho zákonníka, systematicky zaradeného v 8. oddiele - „Poistenie zodpovednosti za škody“, z ktorého vyplývalo, že pokiaľ poistený spôsobil škodu následkom požitia alkoholu, mal poisťiteľ proti nemu právo na primeranú náhradu toho, čo za neho plnil. Uviedol, že taktiež bola na mieste i aplikácia ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Podľa názoru súdu prvej inštancie, ustanovenie § 826 Občianskeho zákonníka však na rozdiel od cit. ustanovenia, umožňovalo priznať iba primeranú náhradu (nejednalo sa o náhradu celého plnenia), s tým, že primeranosť sa posudzovala podľa

okolností prípadu. Súčasne poukázal aj na publikáciu „Nové občianske právo“, vydavateľstvo Obzor - Bratislava, 1967 vypracovanú autorským kolektívom za hlavnej redakcie P. P.Y. G. S., D., v časti „Škody spôsobené následkom opitosti“, z ktorej vyplývalo, že aj v tých prípadoch, keď poistený spôsobil inému škodu následkom svojej opitosti, zaplatila poisťovňa podľa § 381 Občianskeho zákonníka (v súč. § 826 Občianskeho zákonníka) za poisteného poškodenému všetko, na čo mal nárok. Bola však oprávnená požadovať od poisteného to, čo poškodenému vyplácala. Toto svoje právo mohla primerane znížiť, ak to odôvodňovali osobné, zárobkové a majetkové pomery poisteného a okolnosti, za ktorých došlo k nehode. Uplatnenie tohto nároku proti poistenému malo plniť výchovný účel, a nie existenčne ohroziť rodinu poisteného, a preto suma, ktorú poisťovňa mohla požadovať, nesmela prevýšiť 10 000,- Kčs (§ 12 poisťných podmienok). Z vyššie uvedeného, podľa názoru súdu prvej inštancie potom vyplývalo, že regresný nárok súvisiaci so vznikom škody v dôsledku opitosti bol vždy kogentne limitovaný určitou primeranou sumou, a to až do platnosti vyhlášky č. 14/1983 Zb. t. j. do 01.11.1991. Následne po zrušení vyhlášky č. 124/1974 Zb., ktorou sa ustanovoval rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla, ako aj vyhlášky č. 14/1983 Zb., došlo k zmene v tom smere, že uplatnenie regresnej náhrady v súvislosti s opitnosťou ostalo samozrejme zachované, avšak nebol už upravený limit maximálne možného uplatnenia regresu voči poistenému, hoci z činnosti súdu (zo spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 14 C 24/2010) mu bolo známe, že žalobkyňa v minulosti používala tzv. pomôcku k regresným smerniciam, na základe ktorej maximálna výška regresu pri škode spôsobenej fyzickou osobou následkom opitosti mohla byť 50 000,- Sk. V tejto súvislosti súd prvej inštancie uviedol, že sa jednalo o internú smernicu, z ktorej si poistený nemohol vyvodiť jednoznačné právo limitu pri uplatnení prípadného regresu, pričom ale vo vzťahu k fyzickým osobám bol do zmeny vlastníckych štruktúr spoločnosti Slovenská poisťovňa, a. s. (vstup poisťovne Allianz, a. s.) takýto postup uplatňovaný. V danej veci súd prvej inštancie zistil, že žalovaný je nezamestnaný, s manželkou má jedného syna, a taktiež má dieťa aj z mimomanželského pomeru. Zároveň spláca aj ďalšie regresné nároky jednak voči žalobkyni, ako aj voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni. Je voči nemu vedené aj konanie o náhradu nemajetkovej ujmy, a preto súd prvej inštancie považoval za primeranú, regresnú náhradu vo výške 1/3-iny žalobkyňou uplatnenej sumy, t. j. sumu 4 116,60 eur. V prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 CSP.

3. Krajský súd v Prešove rozsudkom z 22. februára 2018 sp. zn. 6 Co 28/2017 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch (ktorým bola žaloba vo zvyšku zamietnutá a vo výroku o trovách konania) potvrdil. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku tak po skutkovej, ako aj právnej stránke. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalovaný nárok je nárokom regresným (nejedná sa teda o nárok na náhradu škody), pre priznanie ktorého zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla stanovuje konkrétne podmienky jeho uplatnenia. V danej veci z obsahu spisu vyplynulo, že k dopravnej nehode došlo dňa 30. júna 2011 tak, ako to bolo opísané v rozsudku Okresného súdu Prešov sp. zn. 3 T 88/2011 z 9. februára 2012, z ktorého bolo evidentné, že žalovaný v čase dopravnej nehody viedol motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu a z tohto dôvodu v zmysle § 12 ods. 1 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. vznikol nárok žalobkyne voči žalovanému na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktorú za neho žalobkyňa vyplácala. Z vykonaného dokazovania bolo potom zrejmé, že za žalovaného bola poškodeným vyplatená náhrada vo výške 12 389,83 eur, pričom žalovaný doteraz žalobkyni uhradil len 40,- eur. Z uvedeného dôvodu si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému nárok na zaplatenie sumy 12 349,83 eur.

4. Odvolací súd následne konštatoval, že ak žalobkyňa z titulu poistenia vyplácala za žalovaného sumu 12 389,89 eur, po čiastočnej úhrade žalovaného pohľadávka žalobkyne predstavovala sumu 12 349,83 eur, potom uplatnený nárok nezodpovedal zásade proporcionality, zásade primeranosti, a teda nebolo možné konštatovať, že išlo o nárok v celom rozsahu oprávnený v súlade s ustanovením § 12 ods. 1 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Odvolací súd v tomto smere zdôraznil, že žalobkyňa vôbec nezohľadnila princíp primeranosti, tak ako tomu bolo v iných prípadoch, napr. v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 11 Co 51/2013. Žalobkyňa si v spomínanom konaní uplatnila voči žalovanému

náhradu poistného plnenia vo výške 33 813,33 eur, pričom za žalovaného z titulu poistenia vyplatila až 90 843,89 eur. V danom prípade tak žalobkyňa zohľadnila princíp primeranosti a uplatnila si len nárok, ktorý zodpovedal 37 % celkovej sumy, ktorú žalobkyňa za žalovaného z titulu poistenia vyplatila. Preto nebolo odvolaciemu súdu zrejmé, prečo žalobkyňa aj v tomto prípade, ktorý bol skutkovo obdobný s vyššie uvedeným prípadom, kedy žalovaný rovnako spôsobil dopravnú nehodu pod vplyvom alkoholu, princíp primeranosti nezohľadnila vôbec.

5. Odvolací súd poukázal na to, že účelom poistenia zodpovednosti je ochrana poisteného, ktorý za týmto účelom platí poistné, pričom regresný nárok, či právo postihu voči poistenému má v takom prípade funkciu výchovnú, čiastočne aj represívnu, ale nikdy nie devastačnú, ohrozujúcu život alebo existenciu poisteného. Regresná náhrada má byť teda primeraná a jej uplatnenie má mať voči poistenému výchovný význam s tým, že sa hľadá na to, aby poistený nebol finančne ohrozený, pretože ide často o vysoké plnenie poisťiteľa. V prejednávanej veci procesný súd musel teda skúmať otázku primeranosti regresnej náhrady. V tejto súvislosti potom odvolací súd poukázal na publikáciu Nové občianske právo, vypracovanú autorským kolektívom za hlavnej redakcie doc. Dr. G. S., CSc., v časti „Škody spôsobené následkom opilstí“, z ktorej vyplývalo, že „aj v tých prípadoch, keď poistený spôsobí inému škodu následkom svojej opitosti, zaplatí poisťovňa podľa § 381 Občianskeho zákonníka (v súčasnosti § 826 Občianskeho zákonníka) za poisteného poškodenému všetko, na čo má nárok. Je však oprávnená požadovať od poisteného to, čo poškodenému vyplatila. Toto svoje právo môže primerane znížiť, ak to odôvodňujú osobné, zárobkové a majetkové pomery poisteného a okolnosti, za ktorých došlo k nehode. Uplatnenie tohto nároku proti poistenému má plniť výchovný účel, a nie existenčne ohroziť rodinu poisteného, a preto suma, ktorú poisťovňa bude požadovať, nesmie prevýšiť 10 000,- Kčs“.

6. Z uvedeného odvolací súd vyvodil, že regresný nárok súvisiaci so vznikom škody v dôsledku opitosti bol vždy kogentne limitovaný určitou primeranou sumou, a to až do platnosti vyhlášky č. 14/1983 Zb., t. j. do 1. novembra 1991. Následne po zrušení vyhlášky č. 124/1974 Zb., ktorou sa ustanovoval rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorového vozidla, ako aj vyhlášky č. 14/1983 Zb., došlo k zmene v tom smere, že uplatnenie regresnej náhrady v súvislosti s opitnosťou ostalo samozrejme zachované, avšak nebol už upravený limit maximálne možného uplatnenia regresu voči poistenému. Odvolaciemu súdu však bolo z jeho praxe známe, že samotná žalobkyňa v minulosti prijala interné smernice, z ktorých vyplývalo, že voči poistenému, ktorý spôsobil škodu pod vplyvom alkoholických nápojov do 2 ‰, mohla poisťovňa uplatniť náhradu maximálne do výšky 50 000,- Sk, t. j. 1 659,70 eur. Odvolací súd preto súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, ktorý vo vzťahu k vnútorným predpisom žalobkyne uviedol, že išlo o internú smernicu, z ktorej si poistený nemohol vyvodiť jednoznačné právo limitu pri uplatnení prípadného regresu. V súvislosti s kritériom primeranosti odvolací súd skúmal sociálnu situáciu samotného žalovaného, ktorý je toho času nezamestnaný, s manželkou má jedného syna, taktiež má jedno dieťa z mimomanželského pomeru, spláca ďalšie regresné nároky (nielen voči žalobkyňi, ale aj voči Všeobecnej zdravotnej poisťovni), je voči nemu vedené konanie z titulu nemajetkovej ujmy, pričom jediným príjmom rodiny žalovaného je rodičovský príspevok jeho manželky. Z týchto dôvodov rovnako považoval za primeranú, regresnú náhradu vo výške jednej tretiny žalobkyňou uplatnenej sumy (tak ako tomu bolo aj v konaní vedenom na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 11 Co 51/2013). Odvolací súd ďalej zohľadnil aj skutočnosť, že žalovanému môžu a s najväčšou pravdepodobnosťou aj budú vznikať ďalšie nároky, pričom po ich preplatení by mala žalobkyňa opätovne právo regresu z titulu vyplatených súm.

7. Odvolací súd uviedol, že uplatnený regresný nárok by nemal existenčne ohrozovať žalovaného, resp. jeho rodinu a žalovaný by mal mať právo na určitú stabilitu právnych vzťahov vo vzťahu k jeho osobe tak, aby nebol nútený do konca života splácať regresnú náhradu, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že v minulosti existovali jednoznačné limity, ktoré takúto možnosť poistenému, ktorý spôsobil škodu pod vplyvom alkoholu, dávali, teda že po uhradení určitej limitovanej sumy už voči nemu neboli uplatňované regresné nároky. Odvolací súd záverom poukázal na to, že nechce zľahčovať a žiadnym spôsobom ospravedlňovať konanie žalovaného, ktorý si musel byť vedomý skutočnosti, že riadil vozidlo pod vplyvom alkoholu a prípadných následkov, no súčasne bolo podľa neho namieste zohľadniť aj skutočnosť, že žalovaný bol už viacnásobne potrestaný za svoj skutok, a to s ohľadom na trest uložený

v trestnom konaní, resp. konania pred občianskoprávnymi súdmi, správnymi konaniami. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

8. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobkyňa podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť tomuto súdu na ďalšie konanie. Nesúhlasila s uplatnením princípu primeranosti pri stanovení výšky uplatnenej náhrady, nakoľko ide o nárok poisťovne, do ktorého nemôže vstupovať tretí subjekt (ani súd). Iba žalobkyňa má právo stanoviť výšku uplatneného nároku podľa okolností tohto-ktorého prípadu, a ak k jeho zníženiu nepristúpi, nemôže toto jej oprávnenie suplovať súd. V tomto smere odkázala na závery rozhodnutí Krajského súdu v Prešove v konaní sp. zn. 17 Co 23/2017, Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho náleze sp. zn. II. ÚS 653/2015, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 MCdo 3/2004, ktoré aplikáciu § 826 Občianskeho zákonníka v takýchto sporoch vylučujú. Pokiaľ išlo o publikáciu „Nové občianske právo, vypracovanú autorským kolektívom za hlavnej redakcie doc. Dr. G. S., CSc.“, na ktorú v napadnutom rozhodnutí poukazyval i odvolací súd, uviedla, že ide o starú publikáciu (čo vyplýva už len zo skutočnosti, že sumy sú uvedené v mene Kčs), povinné zmluvné poistenie resp. postihové právo poisťovne je komplexne upravené v zák. č. 381/2001 Z.z., pričom Občiansky zákonník možno použiť len subsidiárne, a preto ust. § 826 Občianskeho zákonníka sa na dané prípady vzťahovať nemôže, ani platné vyhlášky (č. 197/1964 Zb., č. 124/1974 Zb., č. 423/1991 Z.z.) nestanovovali žiadny limit obmedzujúci postihové právo poisťovne. Uviedla, že nikdy neupravovala svojimi internými predpismi limity postihu. V závere dovolania poukázala na to, že žalovaný hrubo porušil právne normy, keď s hladinou alkoholu v krvi najmenej 1,73 promile, viedol motorové vozidlo a spôsobil nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu jednej nevinnnej osoby a ťažkému zraneniu inej osoby. Žalovaný teda porušil nielen právne normy, ale i etické normy správania sa v spoločnosti. Tieto okolnosti potom viedli žalobkyňu k uplatneniu náhrady v plnej výške.

9. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou oprávnenou osobou (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

11. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

12. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

13. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

14. Za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania, ktorým je v prípade odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci predovšetkým riešenie doteraz neriešených otázok

zásadného právneho významu, do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, prijatý ako judikát R 71/2018).

15. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

16. Nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu z hľadiska § 432 ods. 2 CSP.

17. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

18. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej neviedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

19. Žalobkyňa v súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP však neformulovala žiadnu právnu otázku (vo svojom dovolaní iba formálne odkazuje na cit. ustanovenie a nesúhlasí s právnym posúdením veci odvolacím súdom). Z obsahu jej dovolania potom vyplýva, že „len“ nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu v otázke možnosti limitovať výšku uplatneného regresného nároku poisťovne (t. j. nesúhlasí s aplikáciou zásady primeranosti uvedenej v ust. § 826 Občianskeho zákonníka ako zákona „lex generalis“), avšak tak robí bez konkrétneho vymedzenia právnej otázky, na ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená (sama pritom odkazuje na viaceré rozhodnutia súdov vrátane dovolacieho súdu sp. zn. 1 MCdo 3/2004). Z dovolania tak nie je zrejmé, akú právnu otázku dovolateľka chce riešiť, keď túto jasne nekonkretizovala, a tak následne ani dovolací súd nemohol vyhodnotiť, či táto právna otázka už bola dovolacím súdom vyriešená alebo nie.

20. Ako už bolo uvedené, otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a nevysvetlí potrebu, aby dovolací súd túto otázku vyriešil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a akú jej naliehavosť mal dovolateľ na mysli. V

případe absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá doposiaľ nebola riešená (príp. bola riešená rozdielne) a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 28/2017).

21. Iba samotné nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, bez vymedzenia právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, na prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nepostačuje. Polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, či vyhodnotením skutkového stavu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu skutkovej alebo právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (1 Cdo 36/2017, 2 Cdo 5/2017, 3 Cdo 74/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017).

22. Keďže žalobkyňa v dovolaní nevymedzila právnu otázku resp. nekonkretizovala právnu otázku, na ktorej založil svoje rozhodnutie odvolací súd a ktorá nemala byť v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, nemohol najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd; dovolací súd jej dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol, nakoľko žalobkyňa nevymedzila dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

23. Odhliadnuc od uvedeného, dovolací súd nad rámec dovolacieho konania poukazuje na to, že v obdobnej veci (kedy poistený spôsobil škodu po požití alkoholického nápoja, keď bol zistený v krvi obsah alkoholu vo výške 1,36 ‰ až 1,72 ‰) zaujal aktuálne právny názor i Ústavný súd Slovenskej republiky, a to v náleze z 31. januára 2019, sp. zn. IV. ÚS 377/2018, v ktorom konštatoval, že „Regresná náhrada má plniť výchovný a nie likvidačný účel, a má zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k vzniku škody. Primeranosť náhrady možno ustáliť skúmaním výšky sumy vyplatennej z titulu poistenia (pri zohľadnení, či ide o sumu konečnú alebo o sumu, ktorá sa v budúcnosti bude zvyšovať), zohľadnením okolností, za ktorých škoda vznikla, a tiež skúmaním osobných, zárobkových a majetkových pomerov toho, kto škodu spôsobil. Až posúdením týchto troch komponentov možno dospieť k záveru o tom, či regresná náhrada je primeraná. Aplikácia dvoch komponentov - výšky plnenia a miery jej percentuálneho zníženia a okolností, za ktorých došlo ku škode - nie je dostatočným podkladom pre záver o primeranosti regresnej náhrady. Je nevyhnutné aplikovať súčasne aj tretí komponent, t. j. konkrétne pomery toho, kto škodu spôsobil, lebo len tak možno dosiahnuť účel regresnej náhrady. Skúmanie pomerov toho, kto škodu spôsobil, umožní primerane určiť výšku regresnej náhrady tak, aby plnila výchovný (odstrašujúci) účinok, a vyhnúť sa tomu, aby výška regresnej náhrady nebola príliš nízka - keď nenaplní svoj účel a na druhej strane, aby nebola (ekonomicky) likvidačná“. Ústavný súd tak považoval za ústavne akceptovateľnú úvahu súdov, že regresná náhrada má plniť výchovný účel, a nie likvidačný účel, a má zohľadniť okolnosti, za ktorých došlo k vzniku škody. V tomto smere ústavný súd nad rámec veci dodal, že v závislosti od konkrétnych okolností by bolo ústavne akceptovateľné aplikovať aj podporné komponenty, prípadne modifikované postupy pri určení primeranej regresnej náhrady ? napr. zohľadnenie priemernej prípadne minimálnej mzdy v hospodárstve v prípade nemožnosti riadneho zistenia pomerov, kontumačné určenie výšky regresnej náhrady (t. j. bez ohľaduna pomery toho, kto škodu spôsobil) pri zjavne špekulatívnom a zneužívajúcom prístupe pri preukazovaní svojich pomerov tým, kto škodu spôsobil.

24. Možno preto uzavrieť, že pri určovaní výšky regresnej náhrady poisťovne podľa § 12 ods. 1 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. treba zohľadňovať aj zásadu jej primeranosti, ktorú možno ustáliť skúmaním výšky sumy vyplatennej z titulu poistenia (pri zohľadnení, či ide o sumu konečnú alebo o sumu, ktorá sa v budúcnosti bude zvyšovať), zohľadnením okolností, za ktorých škoda vznikla, a tiež skúmaním

osobných, zárobkových a majetkových pomerov toho, kto škodu spôsobil (čo napokon vplýva aj z toho, že tento nárok môže byť uplatnený aj len sčasti, pričom úvaha poisťovne resp. zvolené kritéria, musí byť v tomto smere preskúmateľná). Ak sudy nižších inštancií potom skúmali primeranosť uplatnenej regresnej náhrady a zohľadnili pritom okrem iného i osobné, zárobkové a majetkové pomery škodcu - poisťníka), nezaložili svoje rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci.

25. Ako však už bolo uvedené vyššie, iba samotné namietané nesprávne právne posúdenie veci, nie je dôvodom prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. I keby dovolacie námietky o založení rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci (v otázke aplikácie zásady primeranosti na výšku regresného nároku poisťovne podľa § 12 ods. 1 písm. a/ zák. č. 381/2001 Z.z.) boli prípadne aj opodstatnené, žalobkyňou vytýkané okolnosti by mali za následok iba vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je totiž relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ táto nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e) ide o otázku zásadného právneho významu, t. j. takú, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR a f/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP prípustné.

26. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že žalobkyňa v dovolaní nevymedzila relevantnú právnu otázku podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a preto najvyšší súd jej dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

27. Úspešnému žalovanému dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože mu v tomto konaní nevznikli.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.